Behandelend ambtenaar: E. Schellekens Beleidsveldbeheerder: M. van Overveld Portefeuillehouder: Th. Schots Ambtenaar aanwezig bij het DT: Ja

Zaaknr. : 18.ZK04071/18.B0268
Kenmerk : 18IT050471
Barcode :

Begroting 2019 Waterschap Brabantse Delta

Doel van de notitie: Besluitvorming door het algemeen bestuur over vaststelling van de Begroting 2019.
Samenvatting: Op 20 maart 2019 vinden de waterschapsverkiezingen plaats. In de huidige bestuursperiode zijn er forse budgetten uitgetrokken voor het hoogwaterbeschermingsprogramma, klimaatadaptatie, waterkwaliteit, het zoetwaterprogramma, digitalisering en betrouwbaarheid van de assets. In de Kadernota 2019-2028 is te lezen dat deze projecten, mede onder invloed van de klimaatverandering, het afgelopen jaar in een stroomversnelling zijn geraakt. Deze lijn wordt in de Begroting 2019 onverminderd voortgezet. De Begroting 2019 vormt het financiële kader voor de uitvoering van de programma's in 2019 en is een nadere uitwerking van de eerste jaarschijf van de meerjarenraming in de Kadernota 2019-2028. De uitgangspunten, netto lasten en grondslagen voor heffing zijn geactualiseerd op basis van voortschrijdend inzicht. De volgende conclusies kunnen worden getrokken: • De netto lasten zijn ten opzichte van de Kadernota met € 2,8 miljoen gestegen, vooral door externe, niet-beïnvloedbare ontwikkelingen, met name bij het programma Waterketen, waar juist een kwaliteitsimpuls is ingezet. Het bezuinigen op beïnvloedbare kosten om de lastenstijging te compenseren brengt grote risico's met zich mee en belemmert belangrijke beleidsdoelstellingen, daarom is hier niet voor gekozen. • Ondanks de toegenomen netto lasten, de forse investeringen in een veilige delta en de toenemende risico's, wordt er vastgehouden aan een gematigde ontwikkeling van de lasten voor burgers en bedrijven: de afgesproken voorbeeldprofielen voor huishoudens en bedrijven blijven binnen de gestelde jaarlijkse norm van 2,5% + inflatie = 4,5% lastenstijging. • Het weerstandsvermogen van het waterschap is 'uitstekend' in relatie tot de risico's. Gelijktijdig met de Begroting 2019 worden de belastingverordeningen en de projectenlijsten ter mandatering aan het dagelijks bestuur als separate agendapunten aangeboden.
Advies: Het algemeen bestuur stemt in met: 1. De Begroting 2019. 2. De voorgestelde dekking van het resultaat van de taak Watersysteembeheer (€ 5.741.539 nadelig): a. Toevoeging financiële meevallers aan de bestemmingsreserve DFB-WS: € 845.714 b. Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB-WS: € 1.792.166 c. Onttrekking uit de egalisatiereserve WS: € 4.795.086 3. De voorgestelde dekking van het resultaat van de taak Zuiveringsbeheer (€ 2.380.198 nadelig): a. Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve DFB-ZB: € 960.825 b. Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB-ZB: € 870.631 c. Onttrekking uit de egalisatiereserve ZB: € 2.470.392 4. Het vaststellen van het subsidieplafond voor het verstrekken van subsidies volgens de regeling "Aanpak van emissies uit diffuse bronnen" voor 2019 op € 36.000. 5. De nieuwe verdeelsleutel van de beheerproducten Bestuursrechtelijke handhaving en Strafrechtelijke handhaving.

	Bespreking in:	**Vergaderdatum:**
☒	**Directieteam**	23 oktober 2018
☐	**Overlegvergadering**	
☒	**Dagelijks Bestuur**	31 oktober 2018
☒	**Voorbereidingscommissie Financiële Zaken**	15 november 2018
☒	**Besluitvormend AB**	28 november 2018

☒	**Bijlage(n) bij het besluit** Begroting 2019 Waterschap Brabantse Delta	 18IT050464
☒	**Achtergronddocument(en) bij het besluit** Begroting 2019 Aquon Programmabegroting 2019 BWB Begroting 2019 HWH	 18IN019332 18IN018524 18IN008181

Aanleiding
Het waterschap is wettelijk verplicht om jaarlijks een meerjarenraming op te stellen die de koers en financiële kaders weergeeft. Het waterschap legt dit vast in de Kadernota met een tienjarige doorkijk. De Kadernota vormt samen met het Waterbeheerplan 2016-2021 het belangrijkste kaderstellende document voor de bestuursperiode. De voorliggende Begroting 2019 is een nadere uitwerking van het eerste jaar uit de meerjarenraming van de Kadernota 2019-2028.

Beoogd effect
Het algemeen bestuur autoriseert met het vaststellen van de Begroting 2019 het financiële kader voor de uitvoering van de programma's, alsmede de dekkingsmiddelen die zijn opgenomen in de begroting naar kostendragers.

Argumenten

1. *De netto lasten zijn ten opzichte van de Kadernota gestegen, vooral door externe, niet-beïnvloedbare ontwikkelingen, met name bij het programma Waterketen, waar juist een kwaliteitsimpuls is ingezet. Het bezuinigen op beïnvloedbare kosten om de lastenstijging te compenseren brengt grote risico's met zich mee en belemmert belangrijke beleidsdoelstellingen, daarom is hier niet voor gekozen. De in de Kadernota 2019-2028 opgenomen stroomversnelling wordt met de voorliggende Begroting 2019 onverminderd voortgezet.*

   De ontwikkeling van de netto lasten ten opzichte van de Kadernota 2019-2028 is als volgt:

Netto lasten per programma (alle bedragen x € 1.000)	**Kadernota 2019**	**Begroting 2019**	**Verschil t.o.v. KN 2019**
Netto lasten			
1000 - Planvorming	6.748	6.719	-30
2000 - Waterkeringen	15.363	15.366	+2
3000 - Watersystemen	34.546	34.519	-27
4000 - Zuiveringstechnische werken	55.492	57.759	+2.267
5000 - Vaarwegen en havens	2.521	2.383	-138
6000 - Regulering	4.027	4.162	+135
6500 - Handhaving	6.174	6.343	+168
7000 - Heffing en invordering	5.528	5.691	+163
8000 - Bestuur en communicatie	5.216	5.354	+138
9000 - Overige dekkingsmiddelen	-156	-	+156
Totaal netto lasten	**135.460**	**138.295**	**+2.834**

(+ = nadelig / - = voordelig)

   De stijging van de netto lasten kan op hoofdlijnen als volgt verklaard worden:

   - Hogere **bijdrage SNB** (inclusief rentekosten): **+€ 1.524.000**
     De verwachting is dat er ook in 2019 meer slib bij SNB wordt aangeleverd dan er verwerkt kan worden. Dit veroorzaakt hogere externe verwerkingskosten en tijdelijke opslagkosten van slib. Vooralsnog blijft de verwachte significante afname van de productie van slib uit, door vertragingen in de bouw en opstart van enkele Energiefabrieken. Bovendien is de verwerkingscapaciteit van SNB lager dan gepland als gevolg van benodigd onderhoud. Momenteel is er een commissie actief die moet komen tot een nieuwe kostenverdeling die met terugwerkende kracht per 1 januari 2018 ingevoerd zal worden. Mede uit voorzichtigheidsoverwegingen is in de Begroting 2019 niet geanticipeerd op een voordelig resultaat hieruit voor Brabantse Delta.
   - Hogere bijdrage **gemeenschappelijke regeling De Dommel/Brabantse Delta**: **+€ 448.000**
     Op basis van tariefafspraken zuivert De Dommel in Tilburg afvalwater dat afkomstig is uit het beheersgebied van Brabantse Delta. De verwachting is dat er meer vervuilingseenheden aangeleverd worden. De Dommel brengt deze in rekening bij Brabantse Delta, die vervolgens de belasting-aanslagen oplegt. Hierdoor ontstaat er ook een extra belastingopbrengst op programma 9000.
   - Als gevolg van het **Cao-onderhandelingsresultaat** stijgen de loonkosten in 2019 met 5,4% (voor een specificatie en nadere toelichting zie § 1.3 Gehanteerde financiële uitgangspunten). Dit is meer dan waar in de Kadernota rekening mee is gehouden. Het effect op de exploitatie is ongeveer **+€ 300.000**. De Cao-stijging leidt ook bij de verbonden partijen tot hogere loonkosten.
   - In de Kadernota is nog rekening gehouden met een vrijval vanuit de CBL-reserve SNB. Omdat de Cross Border Lease transactie in september 2018 voortijdig is beëindigd, is het resterende bedrag uit de egalisatiereserve in 2018 volledig vrijgevallen: **+€ 156.000**.
   - De **bijdrage BWB** is **+€ 150.000** hoger vanwege een hogere loonkosten- en prijsstijging. Verder is rekening gehouden met extra kosten voor het gebruik van DigiD en MijnOverheid.
   - Overige stijgingen: hogere bijdrage Aquon **+€ 113.000**, hogere bijdrage HWH **+€ 102.000** en afspraken klimaatstrategie: **+€ 50.000**.

Waarom is er niet gekozen om extra te bezuinigen op de beïnvloedbare kosten?

Waterketen:

- Voor de realisatie van het Beleidsvoornemen Waterketen is grofweg de helft van de kosten die gepaard gaan met uitbreiding van de formatie structureel gecompenseerd door bezuinigingen in de exploitatie vanaf 2019 (€ 400.000). Hiertoe zijn alle processen kritisch beschouwd. Bovendien is in 2019 eenmalig een extra bezuiniging doorgevoerd op de formatiekosten door de kosten van de nieuwe fte's met 3 maanden tegen te ramen.
- Op onderhoud van de installaties is in 2019 niet bezuinigd. De huidige situatie van Waterketen laat een beeld zien waarbij de assets op de grens van prestatie en staat van onderhoud zijn, wat leidt tot veel correctief onderhoud. Hierdoor is de dagelijkse bedrijfsvoering kwetsbaar geworden. Aanvullend bezuinigen levert te veel risico's op voor de bedrijfszekerheid van het proces en het behalen van de beleidsdoelstellingen. Het belemmert de geplande inhaalslag, het op orde brengen van de assets en de transitie van correctief naar risico-gestuurd onderhoud, en zal hoogstwaarschijnlijk leiden tot meer storingen en hogere kosten.

Watersystemen:

- Uitgangspunt voor de Begroting 2019 is de Kadernota 2019-2028. Deze heeft als titel "Stroomversnelling in uitvoering". In Begroting 2019 is dus rekening gehouden met "de tandjes erbij" zoals gewenst door het algemeen bestuur in de vorm van extra kosten voor waterkwaliteit, klimaat, duurzaamheid, participatie, communicatie en digitalisering.
- Programma 1000 Planvorming: bezuinigen is alleen mogelijk op directe kosten ten behoeve van thema- en gebiedsgerichte plannen. Dit wordt echter ten zeerste afgeraden. Op dit moment zijn de dijkgraaf, DB-leden en organisatie, op verzoek van het AB, zeer actief op de thema's klimaat, ruimtelijke adaptatie en gebiedsprocessen. Bij bezuinigingen kan hier niet het gewenste vervolg aan gegeven worden.
- Programma 2000 Waterkeringen, 3000 Watersystemen en 5000 Vaarwegen: Het bezuinigen op keringen heeft een directe impact op de veiligheid. In het kader van assetmanagement bezuinigen op onderhoud van kunstwerken wordt eveneens afgeraden. Het bezuinigen op cultuurtechnisch onderhoud (maaien en baggeren waterlopen) is mogelijk, maar leidt tot grotere risico's voor wateroverlast door versterkte stremming van de afvoer naar gemalen. Gezien de maatschappelijke en kostentechnische impact wordt geadviseerd dit niet doen. Het bezuinigingen op projecten heeft nauwelijks impact op de Begroting 2019, omdat de kapitaallasten over meerdere jaren verdeeld worden en pas ingaan bij oplevering van de projecten.

2. *Ondanks de toegenomen netto lasten, de forse investeringen in een veilige delta en de toenemende risico's, wordt er vastgehouden aan een gematigde ontwikkeling van de lasten voor burgers en bedrijven: de afgesproken voorbeeldprofielen voor huishoudens en bedrijven blijven binnen de gestelde jaarlijkse norm van 2,5% + inflatie = 4,5% lastenstijging.*

   Naast de netto lasten zijn ook de grondslagen voor de tariefberekeningen geactualiseerd. Rekening houdend met de uitspraak van de Hoge raad rondom de rijkswateren en de nieuwe kostentoedelings-verordening, leidt dit tot de volgende belastingtarieven 2019:

Heffing *(bedragen in €)*	**Begroting 2018**	**Kadernota 2019**	**Begroting 2019**
Watersysteemheffing			
- ingezetenen	57,24	58,75	58,96
- gebouwd (basis 2.500)[1]	0,926	0,915	0,839
- natuur	4,19	4,33	4,84
- ongebouwd openbare wegen	186,50	194,42	229,67
- overig ongebouwd	53,29	55,55	57,42
Zuiveringsheffing / verontreinigingsheffing	52,74	53,70	55,39

[1] Met ingang van 1 januari 2009 is het tarief een vast percentage van de WOZ-waarde. Voor 2019 is het tarief 0,0336% t.o.v. 0,0370% voor 2018.

Op basis van de bovenstaande belastingtarieven is de totale lastendruk per groep als volgt:

Voorbeeldaanslagen *(bedragen in €)*	**Begroting 2018**	**Kadernota 2019**	**Begroting 2019**	**% 2019 tov 2018**
Huishoudens				
Meerpersoons huishouden, huurwoning, 3 v.e.	215,44	219,85	225,13	**+4,5%**
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 v.e.	109,97	112,45	114,35	**+4,0%**
Meerpersoons huishouden, koopwoning, € 200.000, 3 v.e.	289,51	293,04	292,28	**+1,0%**
Eenpersoons huishouden, koopwoning, € 200.000, 1 v.e.	184,04	185,64	181,50	**-1,4%**
Bedrijven				
Natuurterreinen, 1000 ha	4.190,78	4.334,70	4.842,64	+15,6%
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 v.e.	2.437,79	2.529,41	2.597,11	+6,5%
Gemeente, 600 ha wegen	111.900,89	116.650,96	137.799,05	+23,1%
Groothandel, € 2.400.000, 7 v.e.	1.257,99	1.254,23	1.193,48	**-5,1%**
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 v.e.	20.264,74	20.501,64	20.645,83	**+1,9%**

De afgesproken voorbeeldprofielen voor huishoudens en bedrijven blijven binnen de gestelde norm van 2,5% + inflatie = 4,5% lastenstijging (zie de vetgedrukte percentages).

De aangepaste netto lasten en belastingtarieven leiden tot een verwacht negatief bedrijfsresultaat van € 8,1 miljoen:

Verwacht bedrijfsresultaat 2018 *(bedragen x € 1.000)*	**Begroting 2018**	**Kadernota 2019**	**Begroting 2019**
Totale bruto lasten[2] Totale baten (incl. bijdrage provincie NB)	146.529 -139.397	148.612 -141.644	153.584 -145.462
Verwacht Jaarresultaat	**+7.132**	**+6.968**	**+8.122**
Onttrekking egalisatiereserve CBL	-149	-149	0
Verwacht Bedrijfsresultaat	**+6.984**	**+6.819**	**+8.122**

(+ = nadelig / - = voordelig)

Voorgesteld wordt het verwachte negatieve resultaat van € 8,1 miljoen als volgt te dekken:

Verwachte dekking bedrijfsresultaat 2019 *(bedragen x € 1.000)*	**Kadernota 2019**	**Begroting 2019**
Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve DFB-WS	+1.246	+846
Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve DFB-ZB	+961	+961
Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB-WS	-871	-871
Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB-ZB	-1.792	-1.792
Onttrekking uit de egalisatiereserve Watersysteembeheer	-3.892	-4.795
Onttrekking uit de egalisatiereserve Zuiveringsbeheer	-2.470	-2.470
Totaal dekking resultaat	**-6.819**	**-8.122**

[2] Bruto lasten zijn de totale kosten van het waterschap. Netto lasten zijn de bruto lasten verminderd met de overige opbrengsten (niet zijnde belastingopbrengsten).

Op basis van de verwachte resultaten 2018 (conform Managementletter 2018-4) staat de egalisatiereserve Zuiveringsbeheer onder druk. Besloten is om een extra onttrekking te doen aan de egalisatiereserve Watersysteembeheer om de tariefstijging binnen de gestelde norm te houden. De ontwikkeling van de tariefegalisatiereserves ziet er hiermee als volgt uit:

Tariefegalisatiereserves *(bedragen x € 1.000)*	**Watersysteem beheer**	**Zuiverings-beheer**
Verwachte stand per 31-12-2018	**8.140**	**4.510**
Verwacht resultaat over 2019	-4.795	-2.470
Overboeking naar algemene/calamiteitenreserve	-12	-60
Verwachte stand per 31-12-2019	**3.333**	**1.980**
Reservering rechtszaak begrip openbare wegen	660	

3. *Het weerstandsvermogen van het waterschap is ruim voldoende in relatie tot de risico's.*

In 2018 heeft een risicoanalyse (inventarisatie en kwantificeren van de risico's) plaatsgevonden om te beoordelen of de omvang van reserves voldoende is. Uit het rapport is gebleken dat het weerstands-vermogen in 2019 'uitstekend' is. Het weerstandsvermogen per 31 december 2019 bedraagt:

Watersysteembeheer *(bedragen x € 1.000)*	**Begroting 2018**	**Begroting 2019**
Weerstandscapaciteit	7.982	7.461
Risico omvang	1.189	1.110
Weerstandsvermogen	**6,71**	**6,72**

Zuiveringsbeheer *(bedragen x € 1.000)*	**Begroting 2018**	**Begroting 2019**
Weerstandscapaciteit	13.138	8.286
Risico omvang	3.332	2.810
Weerstandsvermogen	**3,94**	**2,94**

Het weerstandsvermogen is beoordeeld op basis van het beoordelingsmodel van de Universiteit Twente. Een weerstandsvermogen tussen 1 en 1,4 wordt als ruim voldoende beschouwd en een weerstandsvermogen boven de 2 als uitstekend.

4. *Het subsidieplafond voor de "Subsidie voor aanpak van emissies uit diffuse bronnen" moet jaarlijks worden vastgesteld door het algemeen bestuur.*

Met ingang van 1 januari 2011 is de Subsidieverordening waterschap Brabantse Delta in werking getreden. Voor de subsidies genoemd in deze verordening stelt het waterschap jaarlijks in de Begroting een subsidieplafond vast. Hiermee is de subsidieverstrekking voor het begrotingsjaar opengesteld.

Het AB besluit het subsidieplafond voor de "subsidie voor aanpak van emissies uit diffuse bronnen" voor 2019 vast te stellen op € 36.000 (conform artikel 2.1 van de Subsidieverordening waterschap Brabantse Delta)

5. *Vanwege de aanscherping van opsporing op het nautisch beheer wordt een aangepaste verdeelsleutel voorgesteld voor de kosten van bestuursrechtelijke handhaving en strafrechtelijke handhaving.*

Voorgesteld wordt de verdeelsleutel van de kosten van bestuursrechtelijke naar strafrechtelijke handhaving over de taken als volgt aan te passen:

BBP-beheerproduct		TAAK NIEUW			TAAK OUD		
		WS	VW	ZB	WS	VW	ZB
6710	Bestuursrecht. handhaving	65%	4%	31%	63%	6%	31%
6720	Strafrechtelijke handhaving	66%	2%	32%	68%	0%	32%

Om de wijziging te kunnen doorvoeren is goedkeuring van Gedeputeerde Staten nodig. Inmiddels is die goedkeuring verkregen en is de financiële overeenkomst inzake het vaarwegenbeheer aangepast.

Het AB stemt in met de nieuwe verdeelsleutel over de taken van de beheerproducten Bestuursrechtelijke handhaving en Strafrechtelijke handhaving.

Kanttekeningen en risico's
In de risicoparagraaf van de Begroting 2019 (§ 1.10) worden de belangrijkste risico's voor de bedrijfsvoering toegelicht.

Financiële dekking
De aangepaste netto lasten en belastingtarieven leiden tot een verwacht negatief bedrijfsresultaat voor 2019 van € 8,1 miljoen. Conform de voorgestelde resultaatbestemming wordt dit bedrag onttrokken aan de reserves.

Uitvoering
De in de begroting opgenomen programmaplannen en investeringen worden in 2019 uitgevoerd. De begroting vormt het geautoriseerd, inhoudelijk en financieel kader waarbinnen de bedrijfsuitoefening moet plaatsvinden. Gelijktijdig met de Begroting 2019 worden de belastingverordeningen en de projectenlijsten ter mandatering aan het dagelijks bestuur als separate agendapunten aangeboden.

Communicatie
- In de Waterschapswet is bepaald dat het dagelijks bestuur de ontwerpbegroting met toelichting aan het algemeen bestuur aanbiedt.
- De voorbereidingscommissie Financiële Zaken (15 november 2018) brengt ter voorbereiding van de Begroting van het waterschap financieel-technisch advies uit aan het dagelijks bestuur.
- De Begroting 2019 en bijbehorende stukken moeten, zodra zij verstrekt zijn aan het algemeen bestuur, ten minste 2 weken ter inzage worden gelegd voor belanghebbenden. De begroting is ook te downloaden van de website van het waterschap.
- De begroting 2019 zal in de AB-vergadering van 28 november 2018 ter vaststelling worden aangeboden.
- Na vaststelling van de begroting wordt deze binnen twee weken verstrekt aan de Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant.

Relatie met beleidsvelden
- **Winnend Samenwerken in Brabant**
  De besparingen als gevolg van Winnend Samenwerken in Brabant zijn in de Begroting 2019 verwerkt.
- **Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen**
  In de begroting 2019 worden bij het behalen van de doelstellingen, programma's en producten diverse MVO-doelen nagestreefd en gerealiseerd.